

L'Esprit du chemin

Een muzikale reis langs de camino

Weddingspecial - 16 januari 2003

L'Esprit du Chemin: een muzikale reis langs de Camino

- Weddingspecial -
16 januari 2003

Op deze CD maken we een muzikale reis langs de *Camino de Santiago*. Het is niet alleen een reis in de ruimte, van de ene plaats naar de andere, maar ook een reis in de tijd: van de Middeleeuwen naar nu. En natuurlijk gaat het ook over de weg van het leven.

1. Het vertrek: "Nieuwe dag" - Stef Bos

Tegenwoordig komen maken pelgrims uit alle werelddelen de tocht naar Santiago de Compostela. Wij komen zelf uit Nederland, zodat we deze muzikale reis met een Nederlands lied beginnen: "Het is een nieuwe dag, de weg ligt open".

2. De aanloop: "Magnificat" - Fraternités monastiques de Jérusalem

Als je uit het noorden komt, zoals wij, zijn er drie belangrijke aanlooproutes door Frankrijk, vanuit Parijs, Vézelay en Le-Puy-en-Velay. In Vézelay, hoog op een heuvel, staat de Basiliek van Maria Magdalena. Daar is deze koorzang opgenomen.

3. Saint-Jean-Pied-de-Port: "Belle" - Laïs

Was er geen belle, dan was er geen liefde; en was er geen liefde, dan was er geen refuge; en was er geen refuge in Saint-Jean-Pied-de-Port, dan waren we vandaag gewoon aan het werk geweest; dan was er geen huwelijk dan was alles zoals het

4. Puente la Reina: "Saltarello" - Dead can dance

Bij Puente la Reina sluit de vierde hoofdweg door Frankrijk, die uit Arles, aan op route die vanuit Saint-Jean-Pied-de-Port via Roncesvalles naar Puente la Reina loopt. De weg vanuit Arles werd en wordt onder anderen gelopen door pelgrims uit Italië. Vandaar deze Italiaanse dans uit de 14^e eeuw

5. Santo Domingo de la Calzada: "Deliciae meae" - Flamma Flamma

Er zijn veel verhalen over wonderen langs de Camino, zoals hier. Een jonge pelgrim wordt veroordeeld voor een diefstal die hij niet heeft gepleegd. Hij wordt opgehangen en zijn ouders gaan verder naar Santiago de Compostela, diep bedroefd (daarom dit Requiem voor een overleden geliefde). Bij terugkeer blijkt hun zoon echter toch nog te leven, zoals de haan en kip -die gebraden op het bord van de ongelovige rechter liggen- plotseling tot leven komen. Hij wordt snel van de galg gehaald, met dank aan Santo Domingo, zijn redder.

6. Burgos / Santo Domingo de Silos: "Spiritus domini"

Coro de monjes del Monasterio de Santo Domingo de Silos

Zo'n 50 kilometer ten zuiden van Burgos ligt het benedictijner klooster van Santo Domingo de Silos. In de jaren 90 zijn de monniken wereldberoemd geworden door opnamen van hun Gregoriaanse zang. Je kunt daar nog steeds van genieten, bijvoorbeeld bij de vespers. Daarnaast heeft het klooster een mooie kruisgang, met schitterende reliëfs.

7. Castrojeriz: "Ad sepulcrum beati Iacobi" - Anonymous 4

Op een prachtige morgen, het schemerde nog, werden we in de *refugio* van Castrojeriz gewekt door de prachtige muziek uit de Codex Calixtinus. Dit werk, geschreven eind 12^e eeuw bevat onder meer preken over Santiago, verslagen van zijn wonderen, praktische informatie over de pelgrimswegen door Frankrijk en Spanje, en muziek, zoals dit lied: "Naar het graf van Santiago ...".

8. Calzada Romana: "Naci en Alamo" - Remedios Silva Pisa

Een stuk vóór Leon voert de Camino langs een oude Romeinse weg (Calzada Romana), door een bijna verlaten binnenland. Stille, een eindeloze weg. Heet in de zomer, afzien als het regent. Des te groter was de verrassing toen 's avonds, in de *refugio*, spontaan een feestje ontstond. Een geleende gitaar, doorleefde stemmen, opzweepend geklap. Iedereen deed mee.

9. Astorga: "La Tarara" - Radio Tarifa

Langs de Camino Francés kom je vaak afbeeldingen en verhalen tegen van Santiago als de Morendoder. Sommigen zeggen dat de Camino vooral is ontstaan om christenen uit andere landen te stimuleren om zich in deze streken te vestigen en zo de Reconquista (herovering) van Spanje op de Moren te steunen.

In Astorga sluit de noordelijke variant van de Via de la Plata aan op de Camino Francés. De Via de la Plata begint in Sevilla. Dat herinnert aan een ander Spanje, waarin Moslims, Joden en Christenen vreedzaam samenleefden en steden als Córdoba (destijds de grootste stad van Europa) en Sevilla bloeiden. Deze traditionele muziek komt uit Andalusië of Al Andalus, zoals de Moren zeiden.

10. Galicië: "Galaecia" - Luar na Lubre

Na de Montes de León, met het bekende Cruz de Ferro (op 1504 meter), is er nog één, lange pas op je weg naar Santiago. Die ligt op de grens tussen Castilië-León en Galicië, bij O Cebreiro (1300 meter). Het is een schitterende overgang, door kleine dorpjes met karakteristieke huizen en groene heuvels met geweldige uitzichten (bij goed weer).

11. Santiago de Compostela / de Engelse route: "May it be" - Enya

Zoals er een Camino Francés is, is er ook een Camino Inglés. Deze begint in de noordelijke havenstad A Coruña, waar veel pelgrims landden op hun tocht naar Santiago. Die noordelijke eilanden doen denken aan een heel andere tocht, met (natuurlijk) veel vergelijkbare motieven.

12. Santiago de Compostela / de Portugese route: "Alma Guerreira (Fogo)" - Dulce Pontes

En zo is er ook een Camino Portugués, of beter gezegd: er zijn er twee. Eén loopt door het binnenland van Portugal, de ander langs de kust, vanaf Lissabon. Hoewel Spanje en Portugal samen één schiereiland vormen, hebben beide landen een heel eigen, muzikale traditie. Luister maar.

13. Santiago de Compostela: "Chove en Santiago (Madrigal á ciboá de Santiago)" - Luar na Lubre

Als je vanuit het oosten komt, kun je vanaf de Monte do Gozo (Berg van de vreugde) nog steeds voor het eerst de kathedraal van Santiago de Compostela zien liggen. Twee bronzen pelgrims wijzen er opgewonden naar. Dáár ... na al die dagen, na al die kilometers. Daarom dit lied voor de stad Santiago.

14. Galicië (2): "Axudádeme a Cantar" - Leilía

Al in de Middeleeuwen liepen veel pelgrims door naar Fisterra, de kaap aan het einde van de wereld (tot de ontdekking van Amerika). Het is zo'n drie dagen lopen door de heuvels van Galicië, waar oude tradities nog een grote invloed hebben en soms in nieuwe vorm herleven. Zoals dit lied.

15. Kaap Fisterra: Geluid van de zee

"Fisterra: Fin del Mundo, Final del Camino". Inderdaad, hier kun je echt niet verder. We kunnen je van harte aanbevelen om dat te ervaren, mijmerend op die kaap, uitkijkend over de Atlantische Oceaan.

16. De reis gaat verder: "Gracias a la vida" - Mercedes Sosa

Maar natuurlijk is het niet het einde van die andere weg, of Santiago de Compostela nu je "doel" was of Kaap Fisterra. Het echte doel is de weg, je eigen weg. We wensen je veel voorspoed. Geniet ervan. "Gracias a la vida" (Dank aan het leven).

To know the way
We go the way
We do the way
The way we do
The things we do
It's all there in front of you
But if you try hard to see it
You'll only become confused

I am me
And you are you
As you can see
But when you do
The things that you can do
You will find the way
And the way will follow you

EM Shepard